

Sygn. akt VII U 995/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2015 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie: Przewodnicząca: Sędzia S.O. Grażyna Cichosz

Protokolant: p.o. prot. sąd. Joanna Zdunek

po rozpoznaniu w dniu 18 maja 2015 roku w Lublinie

sprawy z wniosku A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 17 marca 2014 roku znak: EN- (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje A. K. prawo do emerytury od dnia 28 lutego 2014 roku.

Sygn. akt VII U 995/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 marca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił A. K. przyznania prawa do emerytury, gdyż wnioskodawczyni nie udokumentowała 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła A. K. domagając się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury. Wskazała, że pracowała w warunkach szczególnych w Zakładach Produkcji (...) jako obuwnik.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

A. K. urodzona (...) w dniu 28 lutego 2014 roku złożyła wniosek o emeryturę. Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Przed organem rentowym udowodniła 24 lata, miesiąc i 26 dni okresów składkowych i nieskładkowych (okoliczności bezsporne).

A. K. w dniu 1 października 1974 roku zawarła umowę o naukę zawodu z (...) Zakładami (...) w Ł. w charakterze obuwnika przemysłowego w pełnym wymiarze czasu pracy (k. 6 akt osobowych – k. 17). Od 1 lutego 1977 roku została tam zatrudniona na czas nieokreślony jako obuwnik wykrawacz (k. 11 ao). Od 1 stycznia 1985 roku angaż zmieniono na stanowisko obuwnika (k. 15 ao). Stosunek pracy ustał w dniu 15 listopada 1999 roku. Wnioskodawczyni w trakcie zatrudnienia korzystała z urlopu bezpłatnego w łącznym wymiarze 38 dni (k. 33 ao). Z osobowej karty pracy wykonywanych w warunkach szczególnych wynika, że wnioskodawczyni w warunkach szczególnych przepracowała 18 lat, 2 miesiące i 26 dni (k. 36 ao).

W okresie, gdy wnioskodawczyni pracowała jako obuwnik wykrawacz zajmowała się wykrawaniem spodów i obcasów. Obsługiwała wówczas specjalną maszynę do wykrawania. Układała materiał na specjalnym klocu, a następnie naciągała ręką element wykrawający i uruchamiała maszynę. Maszyna podczas wykrajaniu wytwarzała silne drgania. Wnioskodawczyni wykrawała także wielowarstwowo z materiałów sztucznych, które sklejała na bokach klejem podobnym do butaprenu o silnym drażniącym zapachu. Po przeniesieniu na oddział PCV od 1985 roku zajmowała się wklejaniem wyściółki tym samym klejem. Pracownicy otrzymywali fartuchy, buty i chustki na głowę (zeznania wnioskodawczyni – k. 10v, 30v, zeznania W. Z. – k. 29v-30, zeznania C. D. – k. 30).

Powyższy stan faktyczny ustalony został na podstawie powołanych dowodów. Przesłuchani w sprawie świadkowie byli również pracownikami Zakładów (...) w okresie zatrudnienia tam wnioskodawczyni. W. Z. pracowała z wnioskodawczynią przy wykrawaniu, natomiast C. D. przy wklejaniu wyściółki. Świadczyli oni szczegółową wiedzę na temat obowiązków wykonywanych przez wnioskodawczynię. Zeznania przesłuchanych w sprawie świadków i wnioskodawczyni były zgodne i ze sobą korelowały jak również z dokumentacją pracowniczą wnioskodawczyni.

Należy zaznaczyć, że Sąd nie jest związany żadnymi ograniczeniami w postępowaniu dowodowym w sprawach ubezpieczeń społecznych, które obowiązują w postępowaniu przed organem rentowym. Zasadniczym celem tego postępowania jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Przepis art. 473 k.p.c. wprost stanowi, że w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron. Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. Z kolei ustalenie przez Sąd w toku postępowania odwoławczego, że dana praca była wykonywana w szczególnych warunkach jest wystarczającą podstawą do uznania wykonywanej pracy za pracę tego rodzaju (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku, II UKN 186/97, OSNP z 1998 roku, Nr 11, poz. 342; z dnia 21 września 1984 roku, III UZP 48/84, LEX nr 14630; z dnia 10 marca 1984 roku III UZP 6/84, LEX nr 14625).

Warunkiem uznania za pracę w warunkach szczególnych jest wykonywanie w pełnym wymiarze czasu pracy stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007 roku, III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 19 września 2007 roku, UIII UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 6 grudnia 2007 roku, III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 22 stycznia 2008 roku, I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 i z dnia 24 marca 2009 roku, I PK 194/08, LEX nr 528152 oraz z dnia 1 czerwca 2010 roku, II UK 21/10, LEX nr 619638). W związku z tym niedopuszczalne jest uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. Od tej reguły istnieją odstępstwa. Pierwsze z nich dotyczy sytuacji, kiedy inne równocześnie wykonywane prace stanowią integralną część większej całości dającej się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do wskazanego rozporządzenia (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2007 roku, III UK 62/07, LEX nr 375653; z dnia 5 maja 2009 roku, I UK 4/09, LEX nr 509022 oraz z dnia 11 marca 2009 roku, II UK 243/08 i tam powołane wcześniejsze orzecznictwo). Drugie odstępstwo dotyczy przypadków, kiedy czynności wykonywane w warunkach nienarażających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 roku, I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 oraz z dnia 22 kwietnia 2009 roku, II UK 333/08, LEX nr 1001310). Wykonywanie przez cały czas pracy wyłącznie pracy w szczególnych warunkach jest praktycznie bowiem niemożliwe w żadnym procesie technologicznym i nie było intencją ustawodawcy przyznanie prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym wyłącznie osobom, które przez pełną dniówkę roboczą nie wykonują żadnych innych czynności poza wymienionymi w wykazie A. Jak wskazują przytoczone wyżej poglądy Sądu Najwyższego w ramach pracy w warunkach szczególnych wykonuje się także inne czynności mające związek z tą pracą.

W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony materiał dowodowy pozwala na jednoznaczne przyjęcie, że wnioskodawczyni wykonywała pracę w warunkach szczególnych na stanowisku obuwnika-wykrawacza w okresie od 1 lutego 1977 roku do 31 grudnia 1984 roku oraz obuwnika od 1 stycznia 1985 roku do 31 grudnia 1998 roku (21 lat i 11 miesięcy pomniejszone o 38 dni). Należy zwrócić uwagę, że w aktach osobowych znajduje się osobowa karta prac wykonywanych w warunkach szczególnych, w której wskazano okresy pracy odpowiadające 18 latom, 2 miesiącom i 26 dniom. Na jej podstawie wystawiono także świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Zatem niezależnie od przyjęcia któregośkolwiek z powyższych okresów i tak wnioskodawczyni będzie spełniać warunek 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Jest to praca wymieniona w wykazie A w dziale VII, pozycja 14 - Prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 1440 ze zm.), kobietom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Od 1 stycznia 2013 roku nie jest wymagane rozwiązanie stosunku pracy przez ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Według art. 32. ust. 2 za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Ustęp 4 stanowi natomiast, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis art. 1 § 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury wnioskodawczyni musiała spełnić łącznie następujące warunki:

1) osiągnąć obniżony do 55 lat wiek emerytalny;

2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego;

3) na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnić:

)a co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz

)b staż pracy w wymiarze co najmniej 20 lat.

W ocenie Sądu Okręgowego wszystkie te przesłanki zostały przez wnioskodawczynię spełnione, toteż należało ustalić A. K. prawo do emerytury od dnia 28 lutego 2014 roku, od dnia złożenia wniosku.

W tym stanie rzeczy, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.